

ΕΚΘΕΣΗ ΙΔΕΩΝ

ΕΝΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΣΤΟ ΘΡΑΝΙΟ

Ο ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ **ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΑΚΗΣ** ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΕΠΕΣΕ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΑΠΟ ΛΙΓΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΣΤΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΕ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ, ΕΚΘΕΤΟΝΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

Μου ζητήθηκε να σχολιάσω το γεγονός ότι ένα κείμενό μου επελέγη ως θέμα στις Πανελλαδικές Εξετάσεις στη Νεοελληνική Γλώσσα. Μια ιδέα μάλιστα ήταν να γράψω κάτι σαν «μια δική μου ομιλία» προς κάποιον δήμο για την προστασία και αξιοποίηση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς, όπως ζητήθηκε κατά την εξέταση να κάνουν τα παιδιά. Αυτό το δεύτερο δεν μπορώ να το κάνω, αν και στην πράξη έχω κάνει πράγματι τέτοιες ομιλίες στον δήμο μου, τον Δήμο Διονύσου Αττικής, για την ανάδειξη του εκεί ιερού του Διονύσου και του εμβληματικού του θεάτρου, απ' όπου ξεκίνησε τον 6ο π.Χ. αι. η θεατρική δράση με τον Θέσπη (τραγωδία) και τον Σουσαρίωνα (κωμωδία). Και δεν μπορώ να το κάνω στη συγκυρία αυτή, γιατί ένας τέτοιος προτρεπτικός λόγος μπορεί να αρθρωθεί εξίσου δυναμικός με πολλές παραλλαγές ανάλογα με τα βιώματα του καθενός, ώστε ένα «δείγμα» – και μάλιστα ακαδημαϊκό, όπως θα ήταν το δικό μου – θα κινδύνευε να απαξιώσει άλλα. Δεν κρύβω μάλιστα ότι πολύ θα ήθελα, αν ήταν δυνατόν, να μελετήσω όλες τις «ομιλίες» των παιδιών για να συλλέξω φρέσκες ιδέες, απρόκατάληπτες προσεγγίσεις, αλλά και στοιχεία από τις αντιδράσεις των παιδιών για την ποιότητα της δικής μας (εμάς, τους ιστορικούς και αρχαιολόγους εννοώ) προσφοράς προς την κοινωνία.

Ο σχολιασμός μου λοιπόν, σύμφωνα με τα παραπάνω, θα περιορισθεί σε δύο επισημάνσεις: την ανάδειξη της σημασίας της πολιτισμικής κληρονομιάς μέσα από τις

φεινές Πανελλαδικές Εξετάσεις, ανάδειξη που διαχέεται ευρύτατα στις οικογένειες των εξεταζομένων, αλλά και γενικότερα στο κοινό, την εισέπραξα ως ένα πολύ θετικό μήνυμα, ότι η παιδεία μας, οι εκπαιδευτικοί μας κάνουν πολύ καλά τη δουλειά τους, δίνοντας στον ανθρωπισμό το βάρος που του ανήκει. Γιατί η πολιτισμική κληρονομιά περικλείει και συντηρεί όλη την ανθρώπινη εμπειρία που έχει αποκτήσει και αποκτά διαχρονικά ο άνθρωπος. Είναι η συμπυκνωμένη γνώση – όχι ειδικά η επιστημονική, αλλά κυρίως η ολιστική γνώση της ανθρώπινης συμπεριφοράς, διάνοσης και διαμορφωτικής ιστορίας. Είναι επομένως η απαραίτητη βάση πάνω στην οποία οικοδομείται το παρόν και το μέλλον. *Αρα η ιστορία και η ιστορία του πολιτισμού πρέπει να είναι βασικό κομμάτι της παιδείας.* Το τονίζω αυτό γιατί συχνά παραγνωρίζεται – ευτυχώς λιγότερο τελευταία. Ειδικότερα μάλιστα τα μνημεία οπτικοποιούν το περιεχόμενο και τα μηνύματα της πολιτισμικής κληρονομιάς τα φέρνουν και τα εντάσσουν ενεργά στο σήμερα. Η *βίωση* λοιπόν των μνημείων προσφέρεται στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής παιδείας ως ένα βασικό παιδευτικό εργαλείο, με το οποίο οι μαθητές μπορούν να έρχονται σε άμεση επαφή με τα μηνύματα των μνημείων και να ευαισθητοποιούνται για την προστασία και αξιοποίησή τους.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΗΜΕΡΑ. Η ανάδειξη του θέματος με χαροποίησε και για έναν άλλο λόγο: Το κείμενο που επελέγη γράφτηκε για έναν τόμο που εξέδωσε το σωματείο Διά-

ζωμα για τα αρχαία θέατρα, τα οποία αποτελούν, για τους λόγους που αυτές τις μέρες ακούστηκαν πολύ, μια από τις πιο εμβληματικές και παιδευτικές κατηγορίες μνημείων. Οι συγγραφείς, μεταξύ των οποίων ο πρόεδρος του Διαζώματος Σταύρος Μπένος, ο Πέτρος Θέμελης, από τους πιο συνειδητούς υποστηρικτές της δημόσιας αρχαιολογίας, ο Κωνσταντίνος Μπολέτης, από τους ειδικότερους στην αναστήλωση των αρχαίων θεάτρων, και ο εκλιπών φιλόλογος Νίκος Χουρμουζιάδης, από τους βαθύτερους γνώστες του αρχαίου δράματος, προσπαθήσαμε να παρουσιάσουμε με εύληπτο τρόπο στο ευρύ κοινό την καίρια σημασία των αρχαίων θεατρικών χώρων και να προκαλέσουμε τη *βίωσή* τους από τους πολίτες μέσω της φροντίδας, αφενός, για την προστασία τους και, αφετέρου, μέσω της επαναλειτουργίας τους, όπου αυτή είναι δυνατή. Τα πολλαπλά μηνύματα που μπορεί ο καθένας να πάρει βλέποντας θέατρο μέσα σε ένα αρχαίο θέατρο είναι η πιο γνήσια και αχειραγώγητη επαφή με την πολιτισμική μας κληρονομιά. Η απόδειξη ότι αυτό το προγραμματικό, κατά κάποιον τρόπο, δημοσίευμα του Διαζώματος διαβάζεται και αξιοποιείται από την εκπαιδευτική κοινότητα ήταν για μένα μεγάλη ικανοποίηση.

Ο Β. Λαμπρινουδάκης είναι ομότιμος καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Γενική άποψη του θεάτρου της Επιδαύρου από το κοίλο προς τη σκηνή (φωτογραφία αρχείου). Ο Β. Λαμπρινουδάκης είναι ο ανασκαφέας του ευρύτερου αρχαιολογικού χώρου